

הפסוקים

"שָׁלַשׁ רַגְלִים תַּחַג לִי בַשָּׁנָה...
שָׁלַשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זָכוֹר
אֶל־פְּנֵי הָאֵדֶן ה'"
(שמות כג)

"שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה
יִרְאֶה כָּל זָכוֹר אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ"
(דברים טז, טז, טז)

משנה

הכל חייבים בראייה
(עלייה לרגל ועולת ראייה)

חוץ מ

מי שפטורים ממצוות
חרש, שוטה וקטן
נשים, עבדים
טומטום ואנדרוגינוס

מי שלא יכולים לעלות ברגלם
חיגר, חולה, זקן
ומי שאינו יכול לעלות ברגליו
(שלוש רגלים תחג לי בשנה)

סומא
שלא יכול לראות
(שלוש פעמים בשנה
יִרְאֶה כָּל זָכוֹר אֶת פְּנֵי ה' - יִרְאֶה)

"הכל" לאתווי מאי?

1 לרבות חציו עבד וחציו בן חורין

חייב
(אפילו שרק חציו חייב)

תשובה
מסתדר גם לרבינא

כשאמר שפטור זה כי סבר כבית הלל ב"משנה ראשונה" שהמצב הזה של חצי עבד יכול להימשך

אך אח"כ ב"ה הודו לב"ש (משנה אחרונה) שעל השותף השני לשחרר את העבד (כדי שיוכל להתחתן עם יהודיה) ולכן גם עכשיו עוד לפני ששחרר כבר נחשב משוחרר וחייב בראייה

2 חיגר ביום הראשון שנתפשט (הבריא) ביום השני

לר' אושעיא חייב כי כל יום הוא חיוב בפני עצמו

אך לר"ח פטור כי שאר הימים הם השלמה ליום הראשון ובראשון היה פטור

3 סומא בעין אחת

חייב אך ר' יוחנן בן דהבאי - ר"י פטור (יראה - יראה) כפי שהראייה של ה' היא שלמה כך גם של האדם

חוץ מחרש

הבהרה:
רק חרש + אילם פטור (שאז הוא דומה לשוטה וקטן שאין בהם דעת) אבל רק חרש או רק אילם - חייב

וכן במשנה בתרומה ובברייתא רק חרש ואילם פטור מהמצוות אך חרש או אילם חייב

והתניא גם חרש או אילם פטורים מראייה?

תשובה יש שני סוגי פטור חרש:

חרש + אילם אין לו דעת ופטור מכל המצוות (ובכלל זה ראייה ושלמי שמחה)

חרש או אילם יש לו דעת, וחייב בשאר המצוות (כמו שלמי שמחה) אבל בכ"ז יש לו פטור מיוחד מראייה (ועל זה דיברה הברייתא)

גזירה שווה בין מצוות ראייה למצוות הקהל

בהקהל "בבוא כל-ישראל לראות את-פני ה' אלוקיך... הקהל את-העם..." (דברים לא)

ובראייה "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכוֹר... (שמות כג)

ומניין שפטורים בהקהל? את זה נראה מחר...